

Polacy wobec obietnic wyborczych PiS

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

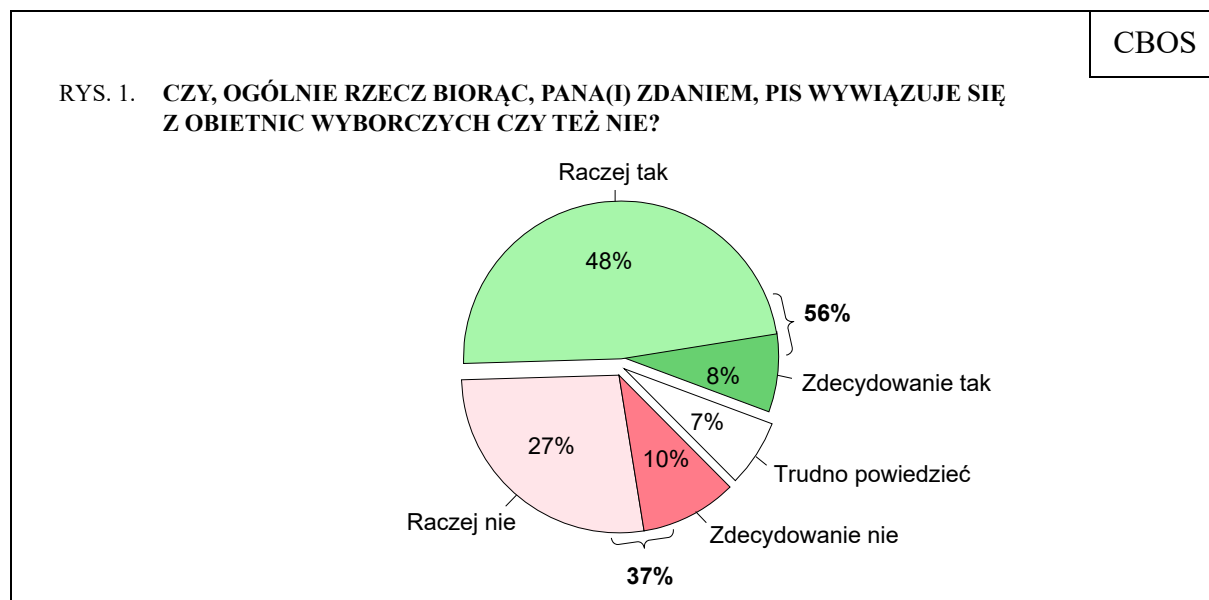
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zwycięzcy kandydaci Prawa i Sprawiedliwości na urząd prezydenta i premiera w swoich kampaniach wyborczych złożyli szereg obietnic. Od czasu objęcia rządów przez Prawo i Sprawiedliwość część z nich została zrealizowana – w tym m.in. sztandarowy projekt 500+, realizacja innych jest w fazie przygotowań, a niektóre zostały odłożone w czasie. W sierpniowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków o to, jaki jest ich stosunek do obietnic wyborczych PiS – czy w ich przekonaniu partia rządząca wywiązuje się ze swojego przedwyborczego programu oraz czy realizacja obietnic wyborczych powinna się odbywać bez względu na koszty z tym związane.

Zdaniem ponad połowy Polaków (56%) Prawo i Sprawiedliwość wywiązuje się ze złożonych obietnic, w tym jednak tylko 8% nie ma co do tego wątpliwości. Przeciwnego zdania jest nieco ponad jedna trzecia respondentów (37%), w tym co dziesiąty (10%) wyraża swoją opinię w sposób zdecydowany. Siedmiu na stu badanych (7%) nie potrafi ustosunkować się do omawianej kwestii.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (315) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 17–25 sierpnia 2016 roku na liczącej 1033 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Oceny realizacji obietnic wyborczych zróżnicowane są przede wszystkim w zależności od deklarowanej religijności badanych oraz ich sympatii politycznych. Przekonanie, że PiS wywiązuje się ze złożonych obietnic, wyraża niemal trzy czwarte praktykujących religijnie kilka razy w tygodniu (72%) oraz dwie trzecie co tydzień uczęszczających na msze lub inne spotkania religijne (65%). Taką opinię podziela aż 79% osób określających swoją orientację polityczną jako prawicową (zob. tabela aneksowa 1). W elektoratach partyjnych wątpliwości co do tego, że PiS realizuje swoje obietnice wyborcze, w zasadzie nie mają zwolennicy tej partii – 93% z nich podziela tę ocenę, podobnie jak dwie trzecie potencjalnego elektoratu ruchu Kukiz'15 (67%) oraz połowa spośród osób niezdecydowanych co do udziału w ewentualnych wyborach parlamentarnych (50%). Przeciwną opinię wyraża dwie trzecie zwolenników Nowoczesnej (65%), trzy piąte spośród zamierzających głosować na PO (58%) oraz niemal połowa tych, którzy nie wybraliby się do urn w razie ewentualnych wyborów parlamentarnych (47%).

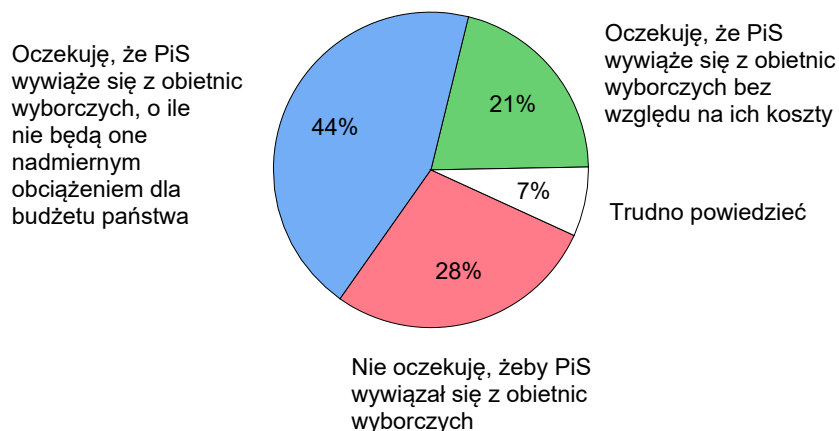
Tabela 1

Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, PiS wywiązuje się z obietnic wyborczych czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Platforma Obywatelska	35	58	7
Prawo i Sprawiedliwość	93	4	3
Kukiz'15	67	29	4
Nowoczesna	35	65	0
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	50	37	13
Niezamierzający brać udziału w wyborach	42	47	11

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Okazuje się, że Polacy, choć w większości zadowoleni z realizacji obietnic wyborczych PiS, nie oczekują ich spełnienia za wszelką cenę. Ponad jedna czwarta badanych (28%) w ogóle nie oczekuje od partii rządzącej wywiązania się ze złożonych obietnic, a dwie piąte (44%) liczy na ich spełnienie pod warunkiem, że nie wpłyną zbyt negatywnie na stan budżetu państwa. Bezwzględnej realizacji programu wyborczego domaga się od PiS jedynie co piąty ankietowany (21%), z czego relatywnie najczęściej osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (36% wskazań), o prawicowych poglądach politycznych (30%), mieszkające na wsi (26%), o dochodach *per capita* od 1400 zł do 1999 zł (26%), w wieku od 55 do 64 lat (25%), a pod względem statusu zawodowego – pracownicy usług (28%) oraz robotnicy wykwalifikowani (26%) – zob. tabela aneksowa 2.

RYS. 2. CZY OCZEKUJE PAN(I), ŻE PiS WYWIĄŻE SIĘ Z OBIETNIC WYBORCZYCH CZY TEŻ NIE?

W elektoratach partyjnych brak oczekiwań co do spełnienia obietnic wyborczych PiS dominuje wśród zwolenników Nowoczesnej (55% wskazań). Wyborcy PO są w tym względzie podzieleni, przy czym ci, którzy liczą na realizację programu wyborczego przez rządzących, w większości mają na względzie stabilność finansów państwa. Od stanu budżetu państwa swoje oczekiwania w zakresie realizacji obietnic wyborczych najczęściej uzależniają potencjalni wyborcy PiS (62% wskazań), ruchu Kukiz'15 (50%) oraz osoby niezdecydowane co do uczestnictwa w ewentualnych wyborach (47%). Oczekiwania realizacji programu wyborczego bez względu na koszty relatywnie częściej niż inni formułują zwolennicy PiS (29% wskazań).

Tabela 2

Elektoraty*	Czy oczekuje Pan(i), że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych czy też nie?			
	Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych bez względu na ich koszty	Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych, o ile nie będą one nadmiernym obciążeniem dla budżetu państwa	Nie oczekuję, żeby PiS wywiązał się z obietnic wyborczych	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Platforma Obywatelska	15	35	49	1
Prawo i Sprawiedliwość	29	62	4	5
Kukiz'15	21	50	28	1
Nowoczesna	10	33	55	2
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	20	47	20	13
Niezamierzający brać udziału w wyborach	21	32	37	10

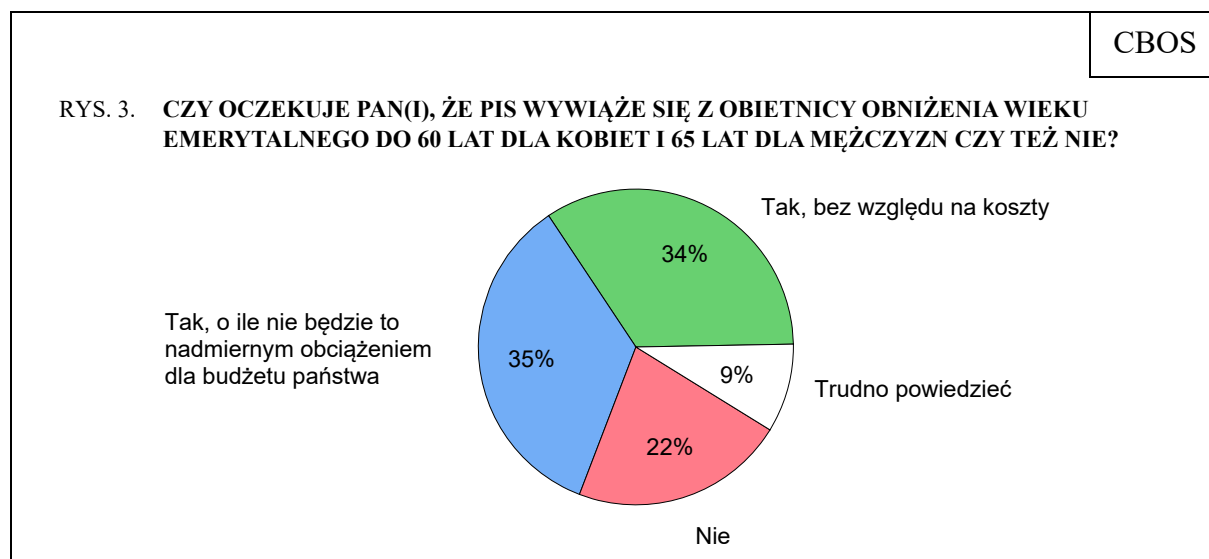
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Zarówno osoby, które domagają się bezwzględnej realizacji obietnic wyborczych PiS, jak i te, które tę realizację uzależniają od możliwości finansowych państwa, w zdecydowanej większości są usatysfakcjonowane zakresem i tempem wprowadzania obiecanych reform (odpowiednio 75% i 72% wskazań). Przekonanie, że partia rządząca nie wywiązuje się z obietnic wyborczych wyrażają głównie ci, którzy nie oczekują ich realizacji (75% wskazań).

Tabela 3

Czy oczekuje Pan(i), że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych czy też nie?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, PiS wywiązuje się z obietnic wyborczych czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
w procentach			
Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych bez względu na ich koszty	75	21	4
Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych, o ile nie będą one nadmiernym obciążeniem dla budżetu państwa	72	24	4
Nie oczekuję, żeby PiS wywiązał się z obietnic wyborczych	19	75	6
Trudno powiedzieć	38	16	46

Jedną z kluczowych obietnic wyborczych PiS – zarówno w kampanii prezydenckiej, jak i parlamentarnej, która dotychczas nie została zrealizowana, jest obniżenie wieku emerytalnego – do 60 lat dla kobiet oraz do 65 lat dla mężczyzn. Okazuje się, że większość Polaków chciałaby realizacji tej obietnicy (69%), przy czym jednak połowa z tej grupy (35% ogółu) ma na uwadze stan finansów państwa i od niego uzależnia podjęcie działań w tym zakresie, pozostali natomiast (34%) oczekują obniżenia wieku emerytalnego bez względu na koszty z nim związane. Co piąty badany (22%) w ogóle nie oczekuje realizacji tej obietnicy PiS.

Bezwzględne obniżenia wieku emerytalnego domagają się przede wszystkim osoby w wieku przedemerytalnym – mające od 55 do 64 lat (44%), o prawicowych poglądach politycznych (44%), niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (44%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (41%), o dochodach *per capita* w przedziale od 650 zł do 1999 zł (39% – 42%), a pod względem statusu zawodowego – renciści (45%), pracownicy usług (43%), robotnicy niewykwalifikowani (42%), rolnicy oraz emeryci (po 40%) – zob. tabela aneksowa 3.

Biorąc pod uwagę deklaracje głosowania w ubiegłorocznych wyborach parlamentarnych można stwierdzić, że elektorat Nowoczesnej w większości nie oczekuje obniżenia wieku emerytalnego (52% wskazań), natomiast zwolennicy PO, PiS oraz ugrupowania Kukiz'15 zazwyczaj chcą spełnienia tej obietnicy wyborczej, przy czym mniej więcej jedna trzecia każdego z tych elektoratów jej realizację uzależnia od stanu finansów publicznych. Powrotu do poprzedniego wieku emerytalnego bez względu na koszty z tym związane najczęściej domagają się wyborcy PiS (47% wskazań).

Tabela 4

Na kandydata której partii / komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu 25 października 2015 roku?	Czy oczekuje Pan(i), że PiS wywiąże się z obietnicy obniżenia wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i do 65 lat dla mężczyzn czy też nie?			
	Tak, bez względu na koszty	Tak, o ile nie będzie to nadmiernym obciążeniem dla budżetu państwa	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Platforma Obywatelska	27	35	30	8
Prawo i Sprawiedliwość	47	37	11	5
Kukiz'15	35	36	26	3
Nowoczesna	25	21	52	2

Mimo że do tej pory nie udało się zrealizować wszystkich obietnic wyborczych zapowiedzianych przez premier Beatę Szydło na pierwsze sto dni funkcjonowania rządu, respondenci w większości mają poczucie, że PiS wywiązuje się ze swojego programu (56% wskazań), w tym większych wątpliwości co do tego nie mają niemal wszyscy zwolennicy partii rządzącej (93%).

Wprawdzie dwie trzecie ogółu dorosłych Polaków oczekuje, że PiS wywiąże się ze złożonych obietnic wyborczych (65%), jednak większość z tej grupy (44% ogółu) ich realizacji domaga się jedynie w sytuacji, gdy nie spowoduje to zagrożenia dla finansów państwa. W przypadku obietnicy obniżenia wieku emerytalnego – jej spełnienia spodziewa się 69% badanych, z czego połowa (35% ogółu) tylko wówczas, gdy nie będzie to stanowiło nadmiernego obciążenia dla budżetu. Relatywnie najmniej wrażliwi na sytuację finansową państwa w kontekście spełniania obietnic wyborczych są zwolennicy partii rządzącej, którzy zdecydowanie częściej niż inni domagają się realizacji programu wyborczego PiS bez względu na koszty. Elektorat Nowoczesnej i PO w dużej mierze w ogóle nie oczekuje realizacji obietnic złożonych w kampanii wyborczej przez PiS – w tym obniżenia wieku emerytalnego.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, PiS wywiązuje się z obietnic wyborczych czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	37	7	1028
Płeć	Mężczyźni	54	39	7	484
	Kobiety	57	36	7	544
Wiek	18–24 lata	46	46	9	80
	25–34	51	36	12	199
	35–44	63	32	5	194
	45–54	53	41	6	156
	55–64	55	40	5	185
	65 lat i więcej	58	36	7	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	32	8	410
	Miasto do 19 999	52	40	8	149
	20 000 – 99 999	56	39	5	202
	100 000 – 499 999	48	45	7	164
	500 000 i więcej mieszk.	53	39	8	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	56	34	10	203
	Zasadnicze zawodowe	60	34	6	252
	Średnie	52	40	8	315
	Wyższe	55	40	6	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	32	5	99
	Średni personel, technicy	54	40	6	40
	Pracownicy adm.-biurowi	51	37	12	64
	Pracownicy usług	48	45	7	84
	Robotnicy wykwalifikowani	59	35	6	134
	Robotnicy niewykwalifik.	48	46	5	46
	Rolnicy	73	25	2	45
	Pracujący na własny rach.	39	49	12	42
	Bezrobotni	48	41	11	66
	Emeryci	61	33	6	246
	Renciści	53	39	7	57
	Uczniowie i studenci	43	43	14	48
	Gospodynie domowe i inni	52	42	6	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	59	33	8	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	39	8	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	51	42	7	262
	prywatnym gosp. rolnym	72	25	3	49
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	61	30	9	121
	Od 650 zł do 999 zł	62	31	7	132
	Od 1000 zł do 1399 zł	59	33	8	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	62	35	2	141
	2000 zł i więcej	46	49	5	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	49	3	67
	Średnie	56	37	7	440
	Dobre	56	36	8	521
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	72	28		45
	Raz w tygodniu	65	28	7	449
	1–2 razy w miesiącu	51	41	8	172
	Kilka razy w roku	49	44	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	34	58	8	131
Poglądy polityczne	Lewica	43	52	5	145
	Centrum	45	49	5	263
	Prawica	79	18	3	348
	Trudno powiedzieć	42	43	15	259

Tabela 2

		Czy oczekuje Pan(i), że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych czy też nie?				Liczba osób
		Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych bez względu na ich koszty	Oczekuję, że PiS wywiąże się z obietnic wyborczych, o ile nie będą one nadmiernym obciążeniem dla budżetu państwa	Nie oczekuję, żeby PiS wywiązał się z obietnic wyborczych	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	44	28	7	1029
Płeć	Mężczyźni	21	44	30	6	485
	Kobiety	21	44	27	9	544
Wiek	18–24 lata	10	53	30	6	80
	25–34	23	44	27	6	200
	35–44	23	47	26	3	194
	45–54	18	44	31	7	156
	55–64	25	41	27	7	185
	65 lat i więcej	18	40	29	13	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	45	19	9	411
	Miasto do 19 999	15	41	35	9	149
	20 000 – 99 999	20	45	28	7	202
	100 000 – 499 999	15	41	39	4	164
	500 000 i więcej mieszk.	14	45	37	4	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	38	26	16	203
	Zasadnicze zawodowe	24	45	23	9	252
	Średnie	21	46	28	5	315
	Wyższe	18	46	34	2	260
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	53	29	3	99
	Średni personel, technicy	24	49	19	8	40
	Pracownicy adm.-biurowi	24	34	39	3	65
	Pracownicy usług	28	41	20	11	84
	Robotnicy wykwalifikowani	26	44	23	6	134
	Robotnicy niewykwalifik.	22	42	36		46
	Rolnicy	22	53	25		45
	Pracujący na własny rach.	10	42	47	1	42
	Bezrobotni	16	52	25	7	66
	Emeryci	20	40	26	14	246
	Renciści	24	27	37	11	57
	Uczniowie i studenci	15	51	29	5	48
	Gospodynie domowe i inni	15	58	26	1	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	47	26	6	147
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	44	26	5	109
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	43	32	5	262
	prywatnym gosp. rolnym	25	48	27		49
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	18	45	25	13	121
	Od 650 zł do 999 zł	23	50	22	6	132
	Od 1000 zł do 1399 zł	16	49	26	9	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	26	38	32	4	141
	2000 zł i więcej	13	47	38	2	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	39	30	7	67
	Średnie	21	43	27	9	442
	Dobre	20	45	29	6	521
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	37	19	8	45
	Raz w tygodniu	24	48	20	7	451
	1–2 razy w miesiącu	19	50	24	8	172
	Kilka razy w roku	18	41	34	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	10	30	54	6	131
Poglądy polityczne	Lewica	12	37	50	1	145
	Centrum	17	46	34	3	263
	Prawica	30	51	14	5	348
	Trudno powiedzieć	16	37	28	19	259

Tabela 3

		Czy oczekuje Pan(i), że PiS wywiąże się z obietnicy obniżenia wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn czy też nie?				Liczba osób
		Tak, bez względu na koszty	Tak, o ile nie będzie to nadmiernym obciążeniem dla budżetu państwa	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		34	35	22	8	1028
Płeć	Mężczyźni	37	34	23	6	485
	Kobiety	32	35	21	11	543
Wiek	18–24 lata	23	42	31	5	80
	25–34	34	36	23	6	200
	35–44	27	38	25	9	193
	45–54	34	34	27	5	156
	55–64	44	33	17	6	185
	65 lat i więcej	37	31	17	15	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	39	33	16	12	411
	Miasto do 19 999	29	29	34	8	147
	20 000 – 99 999	36	37	21	7	202
	100 000 – 499 999	30	38	27	5	164
	500 000 i więcej mieszk.	29	41	26	4	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	25	23	15	202
	Zasadnicze zawodowe	41	35	15	9	252
	Średnie	33	40	21	6	315
	Wyższe	28	36	31	6	260
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	38	29	8	99
	Średni personel, technicy	27	42	26	4	40
	Pracownicy adm.-biurowi	22	47	26	6	65
	Pracownicy usług	43	29	23	5	84
	Robotnicy wykwalifikowani	38	38	21	4	133
	Robotnicy niewykwalifik.	42	23	26	9	46
	Rolnicy	40	32	19	9	45
	Pracujący na własny rach.	32	20	40	8	42
	Bezrobotni	26	43	20	11	66
	Emeryci	40	34	13	14	246
	Renciści	45	23	23	9	57
	Uczniowie i studenci	25	35	36	4	48
	Gospodynie domowe i inni	27	40	27	6	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	45	26	7	147
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	30	21	4	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	32	28	6	261
	prywatnym gosp. rolnym	41	32	18	8	49
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	29	39	18	14	121
	Od 650 zł do 999 zł	41	32	19	8	132
	Od 1000 zł do 1399 zł	39	34	17	9	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	42	33	19	6	141
	2000 zł i więcej	25	38	33	5	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	33	19	5	67
	Średnie	37	34	19	10	440
	Dobre	31	36	26	8	521
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	38	29	21	12	45
	Raz w tygodniu	39	36	16	8	451
	1–2 razy w miesiącu	27	37	24	11	172
	Kilka razy w roku	32	37	26	6	225
	W ogóle nie uczestniczy	29	27	35	9	131
Poglądy polityczne	Lewica	25	34	34	7	143
	Centrum	32	38	25	5	263
	Prawica	44	37	12	6	348
	Trudno powiedzieć	30	30	26	15	259